

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zapolya-utca 1-ső szám,

hova a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zapolya-utca 1.
hova a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Nagybecskerek, 1908.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRAJER LAJOS.

XXXVII. évfolyam 294. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	24 kor.
Félévre	-----	12 .
Negyedévre	-----	6 .
Egy hóra	-----	2 .
- Egyes szám ára 8 fill.		-

Hirdetések

Kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetői
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
minden nap délután 5 órakor.

Szerda, dec. 23.

A szegénység pellengéren.

— Parádé a jótékonyssággal. —

Nagybecskerek, december 23.

Jótékony egyesületek, könyörületesszervezetek, söröző és borozó asztaltársaságok köréből ilyenkor télvíz dején megindul a mozgalom, hogy fölöslegeikkel vagy összegyűjtött fillérekkel az elhagyott nyomorult szegények segítségére siessenek.

Ez a szándék kétségtelenül nemes, szép és becsülésre méltó, de sajnos, az a mód, amellyel ez a segítség legnagyobb részben történik, egyáltalán nem humánus.

Nálunk még az általános jótékonyosság sem mondható humánusnak és igazi jótékonysságnak, mert rendszeresen személyi érdek, hiúság van mögötte, sőt nem egyszer hasznosítják a jótékonysságot s egyenesen más haszon elnyeréséért történik a jótékonysság. De ezeket még valahogy meg lehet bocsátani, mert ezek rendszeresen nagyszilű jótékonysságok, ahol a személyes érdek, hiúság elenyészik s a jótékonysság parádéjának gyanus fénye az illető adományozóra tükröződik vissza.

Vannak azonban olyan jótékonysságok s nálunk különösen ezeket üzik nagyobb tömegekben, amelyek kegyetlenek, emberellenek, sőt egyenesen erkölcstelenek.

Nálunk, amint ismeretes, az év folyamán, a hét bizonyos napjain, vagy sokszor bizonytalan napjain is vidám asztaltársaságok gyűlnek össze különböző füstös vendéglőkben s miután néhány forintokat jó egészséggel elittak, előszedik pénztárcáikból a maradék filléreket s nagy elhatározással, hangos szavalások mellett a jótékonysság öltözékére áldoznak. Hogy ezeket az asztaltársaságokat az ivásért alakítják s csak ennek leplezéséért használják a jótékonysságot, az még hagyján. Ez olyan ártatlan nyársolgári csalafintaság, amelyet valahogyan meg lehet bocsátani.

De nem lehet megbocsátani, sőt a legkeményebben el kell ítélni azt, ahogyan

később az egész évben összegyűjtött jótékonyssági alkoholt szerteárasztják.

Ezek az asztaltársaságok ugyanis — tisztelet az esetleges kivételeknek — az „összegyűjtött fillérek”, amint maguk szokták nagy büszkén mondani, összeszednek néhány ócska, vagy silány ruhát, összegyűjtöttek tíz-tizenkét gyereket, fölgyűjtik a vendéglő összes lámpáit, telekürtölik ismerősök, barátok, újságok révén a várost s azután nagy ünnepélyesség közepette ráaggatják a szerencsétlen gyerekekre a ruhát.

Az összegyűjtött bácsik fekete ruhában, vastag aranyláncal a mellényükön, a nénik selyembluzban, nagy kalapokkal és összes ékszereikkel megrakottan, boroskancsókkal teli asztalok mellett szorgoskodnak, fontoskodnak, büszkélkednek s mikor fölvonultatták a nyomorult apróságokat magas színeik előtt s kezükbe nyomták a cipőket, ruhákat, megindul a dikciók árja. Földicsérik önmagukat, földicséretetik az elnök urat, kedves családját, majd valamennyiüket a szerencsétlen gyerekekkel s azután büszkén kidülsztik a mellüket s diadalmasan élvezik a dicsőségüket . . .

Öszintén szólva, förtelmes látvány ez s pokolba az ilyen jótékonyssággal.

Az ilyen „jótékonysság” a legkegyetlenebb cselekedet. Ez a szegénység pellengére állítás, a jótékonysság megcsúfolása. Megbotránkoztat, erkölcstelen és a mellett a mai társadalom szempontjából veszedelmes is. Ne higgyék a tisztelt öltözötök, hogy azok a gyerekek hálával lesznek eltelve irántuk s egész életükön egyébre se fognak gondolni, mint hogy miképpen hálálják meg azt a néhány ruhadarabot, amelyet nagy parádé közepette nekik adtak. Ellenkezőleg. Keserűség, sőt gyűlölség támad kis szíveikben, mikor látják, hogy miképpen kényszerítik őket megjárni már kiskorukban a szegénység Golgotha-utját s látják a maguk nyomoru-

sága mellett a jólétet, a terített asztalt, a fényes termet, az ünneplő ruhás, ékszeres, jól táplált embereket, míg az ő szemeikben az éhség tüze lángol s vézna festük kiaszott csontot zörget . . .

Nem és nem. El az ilyen jótékonyssággal!

Az igazi jótékonysság, ha csak a bibliát is ismernek a jótékony urak és hölgyek, nem ez. Ott nem tudja a bal, hogy mit ad a jobb. A jótékonysságot titokban kell gyakorolni, azt sem szabad tudni, hogy honnan ered, hivalkodni vele meg egyenesen botrány.

Azt, amit pedig az ilyen asztaltársaságok a szerencsétlen szegénypadra hurcolt tehetetlen gyerekekkel művelnek, a legkiméletlenebbül el kell ítélni, sőt meg is akadályozni.

Ha már jótékonysságot akarnak gyakorolni az ivás mellett, ám jó, gyűjtsek össze a filléreket és ruházzák föl belőle a szegény gyermekeket, de ne sip, dob, zenezsóval, ünnepi dicsőhimnuszok közepette, hanem csendesen, titkon, ismeretlenül és mindenekfölött igazi szeretettel . . .

Az új lakbérszabályok.

— december 23.

A „Budapesti Közlöny” ma közli a m. kir. miniszterium 5830. M. E. számú rendeletét az állami (és vármegyei) tisztviselők, altisztek és szolgálók állomáshelyeit képező városoknak és községeknek a lakbérekre nézve megállapított új osztályokba való besorozása tárgyában.

1908. évi állami költségvetésről szóló 1908. évi XXVII. törvénycikk 7. szakasza alapján, a m. kir. miniszterium az állami (és vármegyei) tisztviselők, altisztek és szolgálók állomáshelyeit képező azokat a városokat és községeket, amelyek az idézett törvénycikk szerint a lakbérekre nézve megállapított I. osztályba nem tartoznak, az 1908. év negyedik lakbérnegyedétől kezdődő hatálylyal tíz évre, Torontál-vármegyében a következőképpen sorozta be a II—VII. osztályokba.

Erre szép pénzzel, telt zsebekkel az idősebb nem érte be a kerti karcossal, mely az egyszerű parasztnak elég jó. Ment a városokba s a legdrágább boroktól részegedett le. Színültig teit alig üres poharában egymást követték vagy összevegyültek egymással a halvány napszínű johannisbergi, a hig arany lávához hasonló Lacrima Christi, a madeirai, a félelmetes burgundi. Összehasonlította a chiói bort a cyprusival, a tokajit a tenedosival s mikor mindezzel készen volt, nem vetett meg egy pár palack pezsgőt sem a habzása miatt, amely mulattató.

Ugy, hogy keresve is nehéz lett volna olyan tökéletesen részeg embert találni, mint minő ez az idősebb királyi volt, ki köpeny és kalap nélkül dülöngözött az utcákon dalokat ordítva.

A fiatalabb, majdnem gazdagon a gyöngy eladásából, viszont nem érte be a durva szolgálókkal. A városokban szép lányokkal kötött ismeretséget. Nem tagadta meg a gyönyört magától s harapta a rózsás ajkakat, melyek elolvadtak a fog alatt, akár csak az érett szamócák. Egyetlenegy óra sem mult el anélkül, hogy egy-egy szép nő ezt ne mondta volna neki: „Szeretlek!” mert nagyon bőkezű volt.

Tetszettek neki a barnák, majd a szökek, aztán a vörösek. Összekeverte őket, nem tudta, melyiknek adja az elsőseget. Hízlegésekbe burkolva hasonlított azokhoz az olaszországi eper-fákhoz, melyeket behálóznak a szőlő indái.

De sem az idősebb, sem az öcsese, emez a csókok, amaz a bor mámorában, nem találta fel az egykori dicsőség teljes feledését; mert hát minden örömből szomorú szízzel és rossz szájjal ébredünk fel; s mogorva bolnapjaik voltak. Mikor fáradtan, megtörve, tönkre téve jutottak vissza az országutra — még kegyetle-

A „TORONTÁL” tárcája.

Isteni mámor.

Három lesívet meudegelt egy napon ugyanazon az uton, három nagyon boldogtalan fiatal ember; mert a Mataquin király fiai voltak, kit a mult évben legyőztek, a trónjától megfosztottak és megölték.

Ha borzasztó dolog a szegény ember gyermekeire nézve reggeltől estig hajlék nélkül kóborogni s hideg éjszakakon vankos helyett kövön aludni valamely csűr alatt; még borzasztóbb ez finom uraknak, kik má vány-palotákban szoktak lakni pompás butorok közt s minden reggel a kávéig puha pelyhos vankosok közt nyújtózkodni selyempaplanok alatt.

— Ez már sok; mondta a legidősebb, nagyot toppantva; nem vagyok képes tovább viselni ilyen életet!

— Én sem, tóditotta a fiatalabb.

A legifjabb egy szót sem szólt; hallgatag gyermek volt, aki anélkül, hogy valaha panaszkodott volna, lesütötte a szemeit nappal az apró mezei virágok felé, éjjel pedig felemelte az apró csillagokra.

Még királyfi korában sem beszélt, órákig elsétálgatott a park fái alatt, isten tudja, mire gondolva, hallgatva a fülemülét. És néha egy kis kristályfuvalót húzott elő a zsebéből, melyen utánozta a madarak énekét.

De a rossz emberek, kik a királyi palotát kirabolták, magukkal vitték és összetörték a fuvalót is. A királyfi bántódott utána. Szóke, vézna termetű, kissé kékes fehérségű, sápadt arccal, valamely régóta betegeskedő kis leányhoz hasonlított.

— Ha eszembe jut, mondta a legidősebb, mikor minden dicsőségünk, minden gazdagságunk megvolt . . .

— Ha eszembe jutnak, folytatta a fiatalabb, a fényes ünnepélyek, melyeken hercegnőkkel táncoltam!

— Kétségbeesés marcangoja a szívemet!

— Egő könyek emésztik a szemeimet!

— Szerencsére, módját találtam, hogy feledjem egykori boldogságunkat és mostani nyomorunkat.

— Oh, micsoda módját? Beszélj szaporán!

— Hát nem tudod, hogy minden emlékünk, a legédesebbek, mint a legkeserűbbek feledékeny mámorba fuladnak? Hányszor nem irigyeltem a részeg embereket, kik verdesik a falvak falait! Utánozzuk őket, fiuk. Jertek velem abba a kocsmába, honnan kancsók koccintgatása hallatszik ki.

— Eh, hiszen nincs pénzünk, hogy fizessünk!

— Találtam két gyöngyszemet a kabátom béléseben. Vedd az egyiket, én megtartom a másikat. Ezért mindenestre kapunk egy pár pint bort.

— Legyen, velad megyek, mondta a fiatalabb. Csakhogy én nem a poharak ajkaitól akarok megittasodni; a kocsmái szolgálók talán szépek; én a nők ajkáról iszom feledést.

És megindultak anélkül, hogy törődtek volna a hallgatag gyermekkel, ki tovább folytatta utját a néptelen országúton. Mig a nap tartott, gyönyörködött az utszéli virágokban. Mire gondolt? Az eltört fuvalóra. És amint beesteledett, felemelte a homlokát, hogy lássa nyiladozni a csillagokat.

Ugy történt, hogy mind a két gyöngy nagy értékű volt; a kocsmában üldögélő zsidó boltos megvette és jó árt fizetett érte.

Torontálvármegyében a II-ik és III-ik osztályba sorozott város, vagy község nincs.

IV-ik osztályban van: Nagybecskerek.

V-ik osztályban: Pancsova, Szerbnagyszentmiklós, Zombolya.

VI-ik osztályban: Módos, Nagykikinda, Törökbecse.

VII-ik osztályban: Alibunár, Antal falva, Bánlak, Billéd, Csene, Csóka, Nemetcska, Oppova, Párdány, Perjámos, Perlasz, Törökkanizsa.

A rendelet továbbá így szól:

Az egyes osztályokban az állami (és vármegyei) tisztviselőket, a altiszteket és szolgákat, az 1908. évi IV. lakbérnegyedétől kezdve, az eddigi lakpénzek és esetleges lakpénzpótlékok helyett a következő lakpénzek illetik meg:

Évi lakpénz az I. lakbérnegyedben s a IV. fizetési osztályban 3000, V. 2500, VI. 2000, VII. 1600, VIII. 1300, IX. 1000, X. 900, XI. 800 kor. Altiszteknél és szolgáknál 400 korona.

A II. lakbérnegyedben 2700 korona, 2250, 1800, 1440, 1170, 900, 810, 720 és 360 korona.

A III. lakbérnegyedben 2400 korona, 2000, 1600, 1280, 1040, 800, 720, 640 és 320 korona.

A IV. lakbérnegyedben 2100 korona, 1750, 1400, 1120, 910, 700, 630, 560 és 280 korona.

Az V. lakbérnegyedben 1800 korona, 1500, 1200, 960, 780, 600, 540, 480 és 240 korona.

A VI. lakbérnegyedben 1500 korona, 1250, 1000, 800, 650, 500, 450, 400 és 200 korona.

A VII. lakbérnegyedben 1200 korona, 1000, 800, 640, 520, 400, 360, 320 és 160 korona.

Ha a fenti besorolás alapján valamely állami (vagy vármegyei) tisztviselő, altiszt vagy szolga kisebb lakpénzt kapna, mint amennyit lakpénz és lakpénzpótlék címén együttvéve eddig élvezett, az 1908. évi XXVII. törvénycikk 7. szakasza értelmében, személyére nézve a már élvezett magasabb lakpénzt megkapja mindaddig, míg jelenlegi székhelyén a fennálló szabályoknak megfelelően ennél magasabb lakpénzre való igénye meg nem nyílik, vagy más állomáshelyre át nem helyeztetik.

A fel nem sorolt községek (városok) a VII. osztályba sorozottaknak tekintendők mindaddig, míg magasabb osztályba nem soroztatnak.

A tanítók fizetésének és lakpénzének megállapításánál — az 1908. évi XXVII. törvénycikk 7. szakaszának utolsó bekezdése értelmében — az 1907. évi XXVI. és XXVII. törvénycikk határozmányai érvényben maradnak s továbbra is az 1893. évi IV. törvénycikk 3. szakasza alapján való osztálybasorozás irányadó. A tanítók lakpénzeinek megállapítására ennél fogva a felsorolt városoknak és községeknek a lakpénzre nézve történt új osztálybasorozása semmiféle kihatással nincs.

A Tiszavölgyi Társulat közgyűlése. A Tiszavölgyi Társulat Dániel Ernő báró elnökle alatt Pest megye székházában tartotta meg rendezévi közgyűlését. Az ülés megnyitása után a jegyzőkönyvet felolvasottak tekintették, majd az elnök rátért az adóügyre s ismertette a tárgyalások menetét, amelyek teljesen kielégítő eredményre vezettek. Az elnök megemlékezik ezután a vízberuházásokról szóló törvényről, kiemeli annak a társulatokra való kedvező hatását s

nebb keserűséggel gondolva a távolabbi boldogságra, nagy meglepetéssel látták egy virágos bokor alatt, méhektől körülöngöve, a legkisebb öcsüket, aki mosolygott. Önkívület ragyogott a szemeiben és az ajkain egyaránt.

— Nos, kiáltotta a legidősebb, hát nem szenvedsz többé?

— Nem, felelte a gyermek.

— Megszabadultál egykori aggodalmaidtól? tudakolta az ifjabb.

— Meg, mondta a gyermek.

— Ugyan, mit tettél, hogy felejtse a multat, a jelent — az életet? kérdezték mindketten.

— Ugy csináltam, mint ti, mondta a gyermek, megittasodtam és megittasodom most is: végtelen hüvelyet közepette élek. Mit törődöm vele, mi volt, mi van és mi lesz. Feledtem, még eltört fuvolám keserű emlékét is a kéjes mámorban, mely fényesebb álmokkal fog körül, mint az aranyos márványtermek és az ünnepélyek, melyeken meztelen karú és dallamosabb nők jöttek-mentek, mint a fülemülék dala a park fái közt. És ez hasonlíthatatlan mámor, amelyből soha sem ébredek fel.

— Oh, valami bornak a lángja! — mondta az idősebb.

— Oh, valamely száznak a méze! — mondta az ifjabb.

— Ettől van az örömed? kérdezték mindketten.

— Semmi bortól, semmi szájtól!

— És a gyermek hozzátette:

— Minden reggel harmatcseppeket iszom egy rózsából, mely az utzálen virít és minden este a kék égből felé nyiladozó liliomból csillagsugarakat szűröskölök.

Paul Aréne.

köszönetet mond a földművelésügyi miniszternek a törvényhozási kezdeményezésért. A közgyűlés jóváhagyja a zárszámadásokat s elfogadja a jövő évi költségeloirányzatot. Sorra következők a választások, a központi bizottságba megválasztották rendes tagul Babics Józsefet s Csávossy Bélát, póttagul Botkát Bélát.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeltől kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután 2-ig. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

A szabad iskola (munkás-gimnázium) december havi előadásai a következők:

Dec. 23: 8-tól 9-ig fiúka; 9-től 10-ig történelem.

Dec. 26-an: Az árvaház kápolnájának felszentelése délelőtt fél 11 órakor.

Dec. 27. Iparhatósági megbizottak választása d. u. 2 órakor. 1909. jan. 18. Közig. bizottság ülése.

— **Személyi hír.** Dr. Perisics Zoltán polgármester, ki hivatalos ügyekben néhány napig Budapesten időzött, ma reggel visszerkezett Nagybecskerekre.

— **A karácsonyi istentiszteletek.** A karácsonyi ünnepeket, mint rendesen, úgy az idén is fényesen fogják megünnepelni a helybeli r. kath. plébánia-templomban, ahol a karácsonyi istentiszteletek a következő sorrendben tartatnak meg:

Csütörtökön délután 3 órakor ünnepélyes litánia, éjfélikor pedig ünnepélyes nagymise lesz, mely alkalommal az egyházi ének- és zenekar Kempter: „Pastorel”-jét, a leghíresebb páztorjátékokat fogja előadni. Gradualera Güttler: „Betlehemi ének”-jét, Offertoriumra pedig Boross Károlyné éneklé a „Stille Nacht, heilige Nacht” kezdetű ismert német szövegű alkalmi egyházi éneket.

Pénteken, karácsony első napján reggel 6 órakor páztormise lesz magyar énekekkel, fél 8 és fél 9 órakor csendesmisék lesznek, 9 órakor magyar szentbeszédet, délelőtt 10 órakor pedig zenésmisét tartanak, amelyet szentbeszéd fog megelőzni. A pénteki zenésmisén az éjféli mise programját adják elő. Délután 3 órakor ünnepélyes vacsernye lesz.

Szombaton, karácsony másodnapján fél 8 és fél 9 órakor csendesmisét, délelőtt 10 órakor pedig magyar szentbeszédet, utána pedig nagymisét tartanak. Délután 3 órakor ünnepi vacsernye lesz. A szombati nagymisén az ének- és zeneka: Plezer „Misé”-jét, Offertoriumra pedig Güttler „Ave verum corpus”-át adja elő.

Vasárnap reggel fél 8 és fél 9 órakor csendes miséket tartanak, utána ünnepélyes bormegáldás (Szent János áldása) lesz. Délelőtt ünnepélyes nagymisét, délután 3 órakor pedig litániát tartanak.

— **Uj ügyvéd.** Dr. Mayer István, a nagybecskereki kir. kincstári ügyészség tisztviselőjét a budapesti ügyvédvizsgáló-bizottság tegnap fényes sikerrel ügyvédnek képesítette.

— **Az iparkamara köréből.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara folyó hó 28-án d. e. kezdi meg nagygyűlését, amelyen az új ipartörvény tervezetét vitatják meg. Az új ipartörvény egyes pontozatait Lendvay Jenő, Maga János és dr. Szávay Zoltán kereskedelmi és iparkamarai titkárok fogják ismertetni.

— **Iparhatósági megbizottak választása.** Nagybecskerek város tanácsa, mint elsőfoku iparhatóság közhírré teszi, hogy a kereskedelmi miniszter rendelethe értelmében Nagybecskerek r. t. város területén lakó kereskedők és iparosok által az 1909. évre a nagybecskereki városi tanács és a nagybecskereki járási főszolgabíró, mint elsőfoku iparhatóságok mellé 20-20, összesen 40 iparhatósági megbizottnak leendő megválasztása céljából választási határidőül f. évi december 27-ik napjának d. u. 2 órája a volt kir. törvényszéki épület e-küdszéki termébe tüzetett ki, melyre a helybeli kereskedők és iparosok meghívattak.

— **Karácsonyfa-ünnepély a nőegyleti ovodában.** A jótékony nőegylet ovodájában tegnap folyt le a karácsonyfa-ünnepély lélekemelő epizódokkal. Ott voltak: Steinitzer Gézané, a jótékony nőegylet elnöke, dr. Mihálovics Ödönne, a jótékony nőegylet alelnöke s a választmány tagjai, dr. Várady Imre országgyűlési képviselő, dr. Plechl Szilárd, az iskolai gondnokság elnöke, Magyary Pál pápai kamarás-plébános, Cserey Gyula segédtanfelügyelő s a szülők nagy tábora. Nemcsak az ovoda

kisdedeire mosolygott a jól megrakott karácsonyfa, hanem 30 iskolásgyermek is kapott alkalmi süteményfeléket és gyümölcsöt. Ez utóbbihoz hozzájárultak: Jankó Agostonné, dr. Vinczevidy Ernőné, Diensztl Emilia, Popovics-Pécsi Szilárdné, Beller Istvánné, Kokits Sándorné, Zsiros Lajosné, Solymossy Lajosné, Kokits Janosné, Jemries Istvánné, dr. Brájer Lajosné, dr. Mihálovics Ödönne, dr. Weiserschan Józsefné, Steinitzer Gézané, dr. Dukesz Pálné, öz. Demkó Pálné, Menezzer Lipót, öz. dr. Grandjean Józsefné, Haidegger Ödönne, Menezzer Agostonné, dr. Perisics Zoltánné és Holländer Károlyné. Azonkívül a szegény gyermekek karácsonyfájára Steinitzer Gézané 10 koronát és Kertész Antal két pár cipőt adományoztak. A bájós gyermekek (angyalok és pásztorek) teljes otthoniassággal, kedvesen és bátran rebegték el picit mondókájukat s naiv örömiük áthatott a közönségre is. Cserey Gyula segédtanfelügyelő meleg szavakkal köszönte meg a jótékony nőegyletnek majdnem felszázados gyermekvédő és nevelő munkásságát, ezen szép ünnep sikeréért pedig az ovoda két lelkes övönőjének: Wiltschgo Leopoldinnak és Titze Adának méltányló elismerését és köszönetét fejezi ki.

— **Az új tanfelügyelő iskolalátogatói.** Grézlo János kir. tanfelügyelő tegnap délután az Eötvös-utcai, ma délelőtt pedig a Tomasevics- és Juranics-utcai áll. el. iskolákban folytatta hivatalos látogatásait. Tapasztalatairól az Eötvös-utcai iskolában ma d. e. tartott testületi gyűlésen számolt be s ezen alkalommal a legnagyobb elismerésnek adott kifejezést. A meglátogatott iskolák tantestülete nevében Bányai Jakab igazgató lelkes eljenzés kíséretében szép szavakkal üdvözölte, mint a vármegye tanügyének zászlóvivőjét s azon reményének adott kifejezést, hogy a tanfelügyelő nevelő atyjának, Samu Józsefnek, a jeles paedagogusnak szellemében s annak nyomdokain haladva, visszavarázsojja Steinbach működésének korszakát. Torontálvármegye tanügyének arany korát. A vezetése alatt álló lelkes csapatot szeretetébe ajánlja és munkálkodásához támogatást kéri. A tanfelügyelő válaszában örömeinek ad kifejezést, hogy a nagyhirű és koszorús paedagogus Bányai Jakab igazgatónak s általa a vezetése alatt levő lelkes és feladata magaslátán álló testület munkatársára lehet. Ezután nagy szaktudásra való vezérelvoit hangoztatta, melynek befejeztével igaz szeretetéről és jóindulatáról biztosította a tanítókat.

— **A szájni új plébános.** Szajánról írják lapunknak: A napokban foglalta el új plébániáját Szajánban Herresbacher Dénes. A báró Révay-család bemutató levele alapján Csernoch János dr. esanádi megyés püspök szájni plébánossá nevezte ki az aránylag fiatal, 27 éves áldozárt. Szép működési tér nyílik meg előtte, mert Szaján becsületes, jó népe osztatlan örömmel fogadta új lelkipásztort. Padén, a szülői házban fogadta Herresbacher Dénes Szaján község előjáróságát s az iskolaszék tagjait, kiknek nevében Holács János községi bíró és Nagy Vilmos tanító mondtak üdvözlő beszédet. Harangok zugása közepette érkezett meg Szajánba a küldöttség az új lelkipásztorral. A templom bejáratánál Klobuchari Károly szájni jegyző fogadta a hívők sokasága között, biztosítván előre is a nép szeretetéről, ragaszkodásáról. A templomban végzett rövid hála ima után választott Herresbacher Dénes s első beköszöntőjében is erősen hangsúlyozta, hogy az érzelmeik, amelyek hivatást szerető lelkét eltöltötték, nem csupán azért az érdekekért hevülnek, melyeket tisztán lelkieknak mondtunk, hanem eltölti lelkét hivatásának anyagiilag is boldogulni vágyása, ennek jogosultsága. Templomból kijövet Várady Kálmán tanító tolmácsolta a tantestület örömet és reményeit. Este bankett volt, miközben a helyi zenekar szerenádöt adott. A sok felköszöntő közül különösen kiemelendő az új plébános edesatyjának, Herresbacher József nyug. igazgató-tanítónak beszéde. ki lelkeből jövő szavaival mindenkit könyekre fakasztott.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Torontálvármegye jegyzői karának egyik érdemes tagja Putits Isván nyug. szerbaradáci jegyző ma délelőtt 10 órakor hosszú és kinos szenvedés után 69 éves korában meghalt. Az elhunytat, aki körülbelül 30 év óta volt jegyző, holnap délután 2 órakor temetik el a Luther-utcai gyászszobából. A halálesetről a család a következő gyászjelentést adta ki:

Alulírottak fájdalommal telt szívvvel tudatjuk a hön szeretett férj, testvér, atya, illetve nagyapja és apósának, Putits Isván szerbaradáci nyug. községi jegyzőnek hosszú és kinos szenvedés után életének 69-ik, boldog házasságának 40-ik évében folyó hó 23-án délelőtt 10 órakor történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványa folyó hó 24-én délután 2 órakor fog a gyászszobából (Luther-utca 2. sz.) a belvárosi

gör. kel. szerb templomban beszenteltetni, onnan pedig a tomasváci-úti gör. kel. sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nagybecskerek, 1908. évi december hó 23-án. Áldás és béke lengjen porai felett! Putits Maria neje. Wujkovits Szvetozárné szül. Putits Milica, Nikolics Emilné szül. Putits Gorinka, öz. Hadzsity Jánosné szül. Putits Zorana, Putits Milorád, Putits Nikifor, Putits István, Putits Deszánka gyermekei. Putits András gör. kel. lelkész bátyja. Öz. Wujkovity Szvetozár m. kir. fogházfelügyelő, Nikolics Emil községi segédjegyző vejei, Putits Milorádné szül. Szerajkity Lucia menyje. Putits Vladimir, Wujkovits Milorád, Wujkovits Nadezsda, Wujkovits Radivoj, Wujkovits Nenad, Wujkovits György, Wujkovits Ksenija, Hadzsity Milenko, Hadzsity Vladimir unokái.

— **A villamvilágítási bizottság ülése.** Nagybecskerek város villamvilágítási bizottsága tegnap délután fél 5 órakor Sztrosz Béla polgármesteri helyettes elnöklésével ülést tartott, amelyen jelen voltak: Franz J. L. Haidegger Odön, Száviics Sándor, Kurländer Antal és Giffinger Zsigmond, utóbbi mint a bizottság jegyzője. A tegnapi ülésen bejelentették, hogy Mattanovich Béla, a városi villammű eddigi számvevője eltávozott s helyébe Kolleth Józsefet ajánlja a bizottság a tanácsnak, míg Kolleth helyét Jokly Irmával kívánja betölteni. A bizottság ezenkívül még több apróbb folyó ügyet intézett el.

— **A jótékony nőegylet bálja.** A küszöbön levő farsangon a jótékony nőegylet álarcos bált fog rendezni csoportos felvonulásokban, az egyes csoportok külön jelmezekben jelennek meg, melyeket a rendező-bizottság a résztvevni szándékozókkal együttesen fog megállapítani.

— **Gyászistentisztelet.** A nagybecskereki izr. templomban a nemrég elhunyt Vogel Náthán nagyszentimiklósi volt főrabbi emlékeztérére tegnap nagy részvét mellett gyászistentisztelet volt, amelyen dr. Klein Mór főrabbi mondott nagyhatású gyászbeszédet.

— **A karácsonyi vakáció.** Az iskolákban ma kezdődött meg a karácsonyi vakáció, amelyet most már nem zavar meg a — rossz bizonyítvány, mert néhány éve tudvalevőleg — kivéve az elemi iskolákat — az összes tanintézetekben csak februárban osztják ki a felévi értesítőket. A vakáció az idén január 4-ig tart, kivéve az áll. elemi iskolákat, ahol már másodikán kezdik meg újból a tanítást.

— **Az ügyvédi nyugdíj intézet.** Mint a fővárosból jelentik, az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet tegnap tartotta alakuló közgyűlését, amelyen Nagybecskerekéről dr. Mangold Samu ügyvéd vett részt. A nyugdíjintézet megalakulása után az intézet képviseletében tegnap délután nagyobb küldöttség tisztelgett Günther Antal igazságügyminiszternél Szivák Imre orsz. képviselő elnök vezetésével. A küldöttségben részt vettek Nagy Dezső orsz. képviselő, Pap József, a budapesti kereskedelmi és iparkamara titkára, dr. Stern Samuel, dr. Krausz Ede, Brükler Mihály, dr. Gyöngyösi József, dr. Somogyi Miksa budapesti ügyvédek, dr. Vajna Gábor (Brassó), dr. Varró Ignác (Nagykikinda), dr. Mangold Samu (Nagybecskerek), dr. Sesitinszky Adolf (Pancsova), dr. Parecz Béla (Arad), dr. Schwetz Antal (Bonyhád). Szivák Imre elnök röviden üdvözölte a minisztert, aki az üdvözlésre hosszabb beszéddel válaszolt.

— **Karácsonyi és ujévi legalkalmasabb ajándékok,** ugyszintén eredeti kínai teák, valódi angol jamaikai rum, droguák, kötszerek, likőr és rumeszenciák, optikai s fényképezési cikkek stb. kaphatók Melkuhn Dezső drogueriájában, az „Arany csillaghoz” Nagybecskerek. Telefon 95. sz.

Legcélsezerűbb **karácsonyi**

ajándékok választhatók

KOVÁCS GEDEON UTÓDA

FRANK LAJOS

férfi- női- és gyermekruháruházában.

Tu!halmozott nagy raktár miatt meglepő olcsón lehet vásárolni

férfi- és gyermeköltönyöket, télikabát mikádó és városi bundákat. Továbbá női- és leánypaletot, boá és muffokat óriási nagy választékban.

Külön mértékostály, hölgyek részére is dus szövetválasztékkal.

(1086-10.8.)

TÁVIRATOK

A helyzet.

Wekerle Bécsben.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből sürgönyzik: Wekerle Sándor miniszterelnök tegnap este titkára, Bárcy István kíséretében odaérkezett. Ma reggel a miniszterelnök Telecsky János pénzügyminiszteri osztálytanácsost fogadta, akivel rövid ideig konferált, fél 10 órakor pedig a magyar minisztérium Bankgassei palotájába ment. Rövid itt időzés után a miniszterelnök Schönbrunnba hajtatott, hol a király 11 órakor külön kihallgatáson fogadta. A kihallgatás tárgyát a politikai helyzet s az ezzel összefüggő kérdések képezték. A királyi kihallgatás után, amely ötnegyed óráig tartott, a miniszterelnök a külügyminisztérium palotájába kocsizott s ott Aehrenthal báró közös külügyminiszterrel érkezett hosszabb ideig, majd ezután a közös pénzügyminisztert kereste fel, akivel Wekerle szintén beható tanácskozást folytatott. A miniszterelnök délután 4 óra 40 perckor visszautazott Budapestre.

Osztrák miniszterek a királynál.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Bécsi jelentés szerint a király Wekerle mai kihallgatását megelőzőleg tegnap kihallgatáson fogadta Schönnaich báró közös hadügyminisztert és Bienert báró osztrák miniszterelnököt. A bécsi jelentés tudni véli, hogy a kihallgatáson Schönnaich báró a magyaroknak adandó katonai kedvezmények mellett nyilatkozott, míg az osztrák miniszterelnök azt jelentette a királynak, hogy az összes osztrák parlamenti pártok ellenzik a magyaroknak adandó katonai engedményeket.

A bankügy és a katonai kérdések.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Magyar politikai körökben a helyzetet éppenséggel nem tartják kedvezőnek és pedig a bankkérdés forszírozása miatt. Mint a bankbizottság üléséről kiszivárgott hírek mondják, Wekerle Sándor miniszterelnök az ülésen nagyon helytelenítette a bankkérdés forszírozását, mert már a forszírozás miatt is odajutottunk, hogy nem vagyunk képesek külföldi kölcsönt kapni, illetőleg új járadékainkat kibocsátani. Ugyancsak ekkor Ugron Gábor is kifejtette, hogy nem helyes a bankkérdés forszírozása, a háborus veszély s a kedvezőtlen külföldi konjunkturák miatt. Ugron Gábornak állítólag az a nézete, hogy a bankkérdést csak 1910-ben kellene forszírozni s az önálló bankot akkor hirtelen felállítani.

Más jelentés szerint a kormány semmi esetre sem fog abba belemenni, hogy a katonai kérdések oly összefüggésbe hozatnának a bankkérdéssel, hogy az önálló bank a katonai engedményekkel együtt a létszámemelés ellenértéke fejében állítanék oda, amint azt a függetlenségi pártnak egy része tenni szeretné. A katonai kérdések és a bankkérdés két külön álló ügyet képez, amelyek külön megoldást igényelnek. Teljesen igaz, ha a függetlenségi párt részéről azt állítják, hogy az önálló bank követelését ne hozzák összefüggésbe a katonai engedményekkel, de épp oly igaz az is, hogy a bankkérdésben tett ígéreteket nem szabad a katonai engedmények ellenértékének venni. Mindkét kérdésben, mint a kormány reményli, ha nem is hozzák azokat szoros összefüggésbe egymással, ki lehet elégiteni a kölcsönös érdekeket és ez volna a fuzió létrejövetelének előfeltétele. Még mindig felszínre kerülhetnének ugyan oly jelenségek, amelyek ezen cél elérését meggátolhatnák, de ha figyelembe vesszük a mostani bangulatot a múlt heti eseményekkel, úgy nem tagadható, hogy a helyzet azóta lényegesen javult.

Az ujévi üdvözlések.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Politikai körökből eredő hírek szerint az ujévi üdvözlések nem úgy lesznek, mint azt a lapok írják. A koalíció ugyanis együttesen fog tisztelegni Wekerle Sándor miniszterelnöknek, akit Bizony Ákos képviselő fog üdvözölni. Ugyancsak együttesen fog megjelenni Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter-nél is, akit Telecsky Arvéd gróf üdvözöl.

Kossuth betegsége.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” ered. táv.) Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter betegségében ismét rosszabbulás állott be. A miniszter ugyanis a napokban fölkel ágyából s ennek következtében betegségében olyan visszaesés állott be, hogy most hetekig kell még majd az ágyat őriznie.

A balkáni események.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a Törökország és monarchiánk között meginduló új tárgyalásokra mindkét állam delegátusokat fog kiküldeni. Delegátusokként monarchiánk részéről Pogascher követet és Oppenheimer fő-konzult emlegetik.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti táv.) Belgrádi jelentés szerint a kormányváltozás e hét végére várható.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, a német kormány értesülvén arról, hogy a szerb kormány Berlinben és más német városokban hadikészleteket vásárol, kijelenti, hogy a vásárlások körül felmerülő esetleges differenciáknál a kormány a német kereskedőknek és gyárosoknak nem nyújthat a differenciák kiegyenlítésére semmiféle támogatást.

A mészárosztrájk következményei.

Budapest, dec. 23. (A „Torontál” ered. távirata.) A budapesti mészárosztrájk alkalmából a Lujza-utcában történt lövöldözés ügyében a bíróság ma hozott ítéletet, amely szerint 13 vádlott közül háromat 2-2 évi börtönre, ötöt hat-hat havi börtönre ítélte, ötöt pedig fölmentett.

Határidő-üzlet.

Budapest, dec. 23. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 24-82 — — Buza (októberre) . . . 21-84 — — Rozs (áprilisra) . . . 20-20 — — Rozs (októberre 1909.) . . 18-32 — — Zab (áprilisra 1909.) . . . 17 — — — Tengeri (áprilisra) . . . 14-60 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Karácsonyi ünnepek előtt alkalmat nyujtok

a tisztelt közönségnek, hogy ajándékol selymet, szöveteket, delainet, vásznakot, kanavászt, cretonn, barchettet és kendőket nálam

a legolcsóbb áron beszerezhesse.

WOGH MIHÁLY Gabona-tér.

1075-109

SEGÉDJEGYZŐ.

Pészak község segédjegyzői állására azonnali belépéssel helyettes kerestetik.

Gatter Jakab, jegyző.

1132-21

Torontali h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje. Érvényes 1908. évi október hó 1-től.

Table 1: Oda. Zombolya—Nagy-Becskek. Vissza. Nagy-Bacskek—Pancsova-Józsefváros. Vissza. Includes train numbers 6006-6014 and 6206-6212, and destinations like Budapest-nyug-pályaudv., Szeged, Zombolya, Nagy-Bacskek, etc.

Table 2: Oda. Szécsány—Alibunár. Vissza. Includes train numbers 6404-6412 and 6411-6401, and destinations like Nagy-Bacskek-Bpart, Szécsány, Csott, etc.

Table 3: Oda. Szécsány—Versecz. Vissza. Includes train numbers 6304-6306 and 6301-6303, and destinations like Nagy-Bacskek-Bpart, Zombolya, Alibunár, etc.

Table 4: Oda. Számos—Antalfalva. Vissza. Includes train number 6511 and destinations like Nagy-Bacskek, Szécsány, Versecz, etc.

Table 5: Keskenyvágányú vonal. Oda. Zombolya—Nagy-Becskek-Bégapart. Vissza. Includes train numbers 5968-5914 and 5911-5907, and destinations like Budapest ny. pályaudvar, Szeged, Zombolya, etc.

Table 6: Oda. Temesvár-Józsefváros—Módos. Vissza. Includes train numbers 6168-6112 and 6101-6105, and destinations like Budapest-ny-pályaudv., Szeged, Bács, etc.

Jelmagyarázat. Feltételes megállás fel- vagy leszálló utasok számára. Megjegyzések. 1. Az állomások neve mellett balról álló időadatok felül...